Prima instanță: Judecătoria Chișinău (sediul Centru), judecător Andrei Ojoga

Dosarul nr. 2a-2174/2023
(2-22122517-02-2a-13062023)

D E C I Z I E

21 noiembrie 2023 mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios administrativ

al Curții de Apel Chișinău

Instanța compusă din:

Președintele completului Anatol Pahopol

Judecători Ala Malîi și Ruxanda Pulbere

Examinând în procedura scrisă cererea de apel declarată de către avocatul Oprea Adrian, în interesele lui Suditu Marin,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de către Suditu Marin împotriva C.A. ”AIR MOLDOVA” S.R.L. cu privire la încasarea sumelor, precum și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 17 februarie 2023, prin care s-a admis parțial cererea de chemare în judecată înaintată de către Suditu Marin împotriva C.A. ”AIR MOLDOVA” S.R.L. cu privire la încasarea sumelor, precum și compensarea cheltuielilor de judecată,-

a c o n s t a t a t:

Argumentele participanților la proces:

1. La 17 august 2022 Suditu Marin prin intermediul avocatului său Oprea Adrian a înaintat cerere de chemare în judecată împotriva C.A. ”AIR MOLDOVA” S.R.L. cu privire la încasarea sumelor, precum și compensarea cheltuielilor de judecată.
2. În motivarea acțiunii a indicat că la 30 iunie 2022 a procurat biletul electronic de avion tur-retur pentru cursa 9U864 din 27 iulie 2022 destinația Frankfurt-Chișinău și pentru cursa 9U863 din 31 iulie 2022 destinația Chișinău-Frankfurt, cu prețul de 339,83 euro.
3. La 29 iulie 2022 Suditu Marin a recepționat e-mail, prin care pârâtul l-a informat că zborul 9U 863 KIV- FRA din 31 iulie 2022, ora 07:00 a fost anulat.

4. În consecință, ținând cont de circumstanțele relevate, la 29 iulie 2022 (în ziua recepționării mesajului cu privire la anularea zborului), a fost nevoit să cumpere alt bilet, cel mai ieftin și pentru cea mai apropiată cursă, și anume de la operatorul aerian „HISKY" S.R.L. pentru 30 iulie 2022, cursa nr.H4 401, cu ora de plecare 07:40, care a costat 251,67 euro.
5. A evidențiat că în vederea soluționării litigiului pe cale amiabilă, a expediat în adresa pârâtei C.A. "AIR MOLDOVA" S.R.L. o cerere prealabilă, prin care a solicitat achitarea benevolă a sumei de 164,70 euro, ce reprezintă prețul biletului de transport aerian pentru cursa de zbor anulată, 86,97 euro ce constituie compensarea diferenței de achiziție a costului biletului „HISKY" S.R.L. și C.A. "AIR MOLDOVA" S.R.L., compensației în cuantum de 400 euro, precum și repararea prejudiciului moral în mărime de 2 000 lei, cerințele nesatisfăcute până la momentul intentării acțiunii.
6. Având în vedere neexecutării obligației contractuale de către pârâtul C.A. "AIR MOLDOVA" S.R.L., în temeiul Legii cu privire la protecția consumatorului, pentru perioada 17 august 2022 – 25 noiembrie 2022 a fost calculată penalitatea în mărime de 251,67 euro.
7. Suditu Marin, invocând prevederile Legii nr. 105 din 13 martie 2003 privind protecția consumatorului, Regulamentului privind compensarea şi asistența pasagerilor în eventualitatea refuzului la îmbarcare şi anulării sau întârzierii prelungite a zborurilor aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.836 din 08.11.2012, a solicitat încasarea de la C.A. "AIR MOLDOVA" S.R.L. a sumei de 164,70 euro, cu titlu de preț al biletului de transport aerian, a sumei de 400 euro cu titlu de compensație, a sumei de 86,97 euro ce constituie diferența de preț pentru biletul achiziționat de la operatorul aerian „HISKY" S.R.L., a sumei de 6000 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică, precum și a sumei de 251,67 euro cu titlu de penalitate.
8. Prin referința asupra acțiunii, reprezentantul pârâtului C.A. "AIR MOLDOVA" S.R.L. a solicitat respingerea integrală a acesteia, ca neîntemeiată. În special, contrar alegațiilor reclamantului a menționat că cursa 9U 863 Chișinău-Frankfurt din 31 iulie 2022 a fost anulată din cauza defecțiunii tehnice a aeronavei, și anume ca urmare a coliziunii cu o pasăre în motor, circumstanță care a dus la imposibilitatea îndeplinirii cursei la ora stabilită din cauza pericolului de securitate a zborului.
9. În această ordine de idei, a remarcat că C.A. "AIR MOLDOVA" S.R.L. este absolvită de răspunderea anulării curselor aeriene din motivul defecțiunii tehnice a aeronavei.
10. În susținerea acestei concluzii a făcut referire la prevederile pct.14 al Regulamentului (CE) nr.261/2004 al Parlamentului European și al Consiliului Europei din 11 februarie 2004 de stabilire a unor norme comune în materie de compensare și de asistenți a pasagerilor în eventualitatea refuzului la îmbarcare și anulării sau întârzierii prelungite a zborurilor și de abrogare a Regulamentului CEE nr.295/91, în conformitate cu Convenția de la Montreal, obligațiile care revin operatorilor de transport aerian ar trebui limitate sau responsabilitatea lor exonerată în cazurile în care evenimentul este cauzat de circumstanțe excepționale, care nu pot fi evitate în pofida tuturor măsurilor rezonabile adoptate. Astfel de circumstanțe pot surveni în special în caz de instabilitate politică, condiții meteorologice incompatibile cu desfășurarea zborului în cauză, riscuri legate de siguranță, deficiențe neprevăzute care pot afecta siguranța zborului și greve care afectează operațiunile aeriene.

11. De aceea a insistat asupra analizei obiective şi corect fundamentate legal, în primul rând să se dovedească existența prejudiciilor, a legăturii de cauzalitate cu fapta pretinsă a fi ilicită, apoi să se solicite compensația în virtutea Regulamentului privind compensarea şi asistența pasagerilor în eventualitatea refuzului la îmbarcare şi anulării sau întârzierii prelungite a zborurilor aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.836 din 08.11.2012, care este un act normativ cu forță juridică inferioară legilor organice și prevederilor internaționale, urmând a fi interpretat în strictă legătură cu acestea, nu în mod izolat.
12. În același timp, a menționat că legislația națională a fost armonizată cu prevederile europene invocate mai sus și astfel identifică scutirea de plată a compensației în ipoteza anulării zborului la pct.14 al Regulamentului privind compensarea şi asistența pasagerilor în eventualitatea refuzului la îmbarcare şi anulării sau întârzierii prelungite a zborurilor aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.836 din 8 noiembrie 2012, operatorul aerian nu este obligat să plătească compensații în conformitate cu capitolul V din prezentul regulament în cazul în care poate face dovada că anularea este cauzată de împrejurări excepționale care nu au putut fi evitate în pofida adoptării tuturor măsurilor posibile.
13. Cu referire la solicitarea reclamantului privind încasarea din contul pârâtului a diferenței de preț pentru achiziționarea altor bilete de avion în mărime de 86,97 euro, a precizat că C.A. ”AIR MOLDOVA” S.R.L. prin notificarea cu privire la anularea zborului, expediată prin e-mail de către transportator la 29 iulie 2022, a propus redirecționarea pentru ca pasagerul să ajungă cât mai repede posibil la destinația finală. Dat fiind faptul că pasagerul nu a venit cu o solicitare în acest sens și a decis să procure un bilet de la compania „HISKY” S.R.L., operatorul aerian nu este răspunzător de contractul de transport încheiat cu o companie terță, ci doar de segmentul său de zbor.
14. Referitor la solicitarea privind încasarea penalității a considerat că această cerință urmează a fi respinsă subsecvent pretenției principale ca și cea de compensare a cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 6 000 lei, mai mult că acestea sunt și exorbitante în raport cu dificultatea speței.

Poziția instanţei de fond:

15. Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 17 februarie 2023 s-a admis în parte cererea de chemare în judecată depusă de Suditu Marin împotriva C.A. ”AIR MOLDOVA” S.R.L., s-a încasat de la C.A. ”AIR MOLDOVA” S.R.L. în beneficiul lui Suditu Marin suma de 400 euro (patru sute euro) cu titlu de compensație; suma de 164,70 euro (o sută șaizeci și patru euro, șaptezeci cenți) cu titlu de cost al biletului, echivalentul în valută națională conform cursului BNM la data executării hotărârii judecătorești și suma de 6 000 lei (șase mii lei) cu titlu de cheltuieli pentru asistența juridică, în rest cerințele s-au respins ca neîntemeiate.
16. Totodată, s-a încasat de la C.A. ”AIR MOLDOVA” S.R.L. în beneficiul statului suma de 330,12 lei (trei sute treizeci lei, doisprezece bani) cu titlu de taxă de stat și suma de 10,95 lei (zece lei, nouăzeci și cinci bani) cu titlu de cheltuieli suportate de instanța de judecată în legătură cu soluționarea cauzei.
17. Pentru a hotărî astfel, instanța de fond, reținând că C.A. ”AIR MOLDOVA” S.R.L. nu a probat că aeronava a suportat defecțiuni tehnice, a constatat temeinicia pretențiilor privind încasarea sumei de 400 euro (patru sute euro) cu titlu de compensație și sumei

de 164,70 euro (o sută șaizeci și patru euro, șaptezeci cenți) cu titlu de cost al biletului, ca urmare a anulării zborului.

18. Referitor la pretenția privind încasarea diferenței de preț pentru achiziționarea biletului, prima instanță a considerat că C.A. ”AIR MOLDOVA” S.R.L. nu poate fi responsabilă de plata efectuată în beneficiul unui terț, iar obligația de rambursare a acestui bilet neutilizat ține de operatorul care l-a vândut.
19. Cu privire la penalitate instanța a notat că aceasta are rolul acoperirii eventualelor prejudicii cauzate pasagerilor precum prejudiciul material, inclusiv sub forma de penalități şi dobânzi, în cazul în care consumatorul beneficiază în final de serviciu.
20. Subsidiar, la caz, compensația acordată în mărime de 400 de euro pentru întârzierea zborului, acoperă în întregime prejudiciul material, fapt ce condiționează respingerea pretenției privind încasarea penalității ca fiind neîntemeiată.

Solicitarea apelantului:

21. Nefiind de acord cu hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 17 februarie 2023, avocatul Oprea Adrian, în interesele lui Suditu Marin a declarat apel împotriva hotărârii instanței de fond, solicitând admiterea apelului, casarea parțială a hotărârii, cu emiterea în această parte a unei noi, prin care cererea de chemare în judecată depusă de Suditu Marin împotriva C.A. ”AIR MOLDOVA” S.R.L. să fie admisă integral.

Argumentele părților:

22. În susținerea apelului, Suditu Marin a indicat că la adoptarea hotărârii în partea ce ține de respingerea solicitării privind încasarea diferenței de preț achitate pentru procurarea unui nou bilet, instanța nu a luat în considerație că Suditu Marin, din cauza anulării zborului, a fost nevoit să achiziționeze alt bilet la cel mai ieftin și apropiat zbor către Frankfurt, achitând suma de 251,67 euro, or, acesta este stabilit cu domiciliul în Germania și tot acolo își desfășoară activitatea profesională.
23. În asemenea circumstanțe, Suditu Marin nu a avut posibilitatea acceptării unui voucher din partea intimatului sau schimbarea gratuită a zborului, deoarece în următoarea zi, 1 august 2022, urma să se prezinte la serviciu.
24. Potrivit art. 19 alin.(5) Cod civil *„repararea prejudiciului presupune repunerea persoanei lezate în situația în care s-ar fi aflat dacă prejudiciul nu se producea”.*
25. În această ordine de idei, intimatul urmează să-i compenseze supraplata pe care a fost nevoit să o suporte în mărime de 86,97 euro, or tocmai această sumă reprezintă diferența de preț care l-ar repune pe apelant în situația inițială dacă prejudiciul nu se producea.
26. O altă concluzie eronată este că compensația acordată în mărime de 400 de euro pentru întârzierea zborului acoperă în întregime prejudiciul material. Prevederile art. 1 al Regulamentului privind compensarea şi asistența pasagerilor în eventualitatea refuzului la îmbarcare şi anulării sau întârzierii prelungite a zborurilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.836 din 8 noiembrie 2012, stabilește drepturile minime de care beneficiază pasagerul și nici într-un fel nu limitează pasagerul în solicitarea încasării altor prejudicii patrimoniale sau nepatrimoniale la care acesta are dreptul.
27. Compensația la care este îndreptățit apelantul reprezintă o sumă care conform regulamentului pasagerul o primește pentru faptul anulării zborului și, totuși această sumă nu acoperă alte prejudicii patrimoniale suferite de pasager în urma acțiunilor

intimatului. Pe când, penalitatea pe care o solicită apelantul reprezintă prejudiciul suferit de apelant în urma nerestituirii la timp a mijloacelor băneşti la care este îndreptăţit.

28. Colegiul reține că cererea de chemare în judecată depusă de Suditu Marin împotriva C.A. ”AIR MOLDOVA” S.R.L. privind încasarea prețului biletului și penalității a fost examinată în procedura cererilor cu valoare redusă, reglementată de capitolul XXI[1] Cod de procedură civilă.
29. În conformitate cu art. 276[4] alin.(5) Cod de procedură civilă *”instanţa de apel examinează cererea de apel în procedură scrisă sau cu citarea participanţilor la proces, prevederile art.276[3] fiind aplicabile corespunzător”.*
30. Potrivit art. 276[3] alin.(1) și (2) Cod de procedură civilă *”procedura cu privire la cererile cu valoare redusă este scrisă. Judecătorul poate dispune citarea participanţilor la proces dacă apreciază acest fapt ca fiind necesar sau dacă admite solicitarea uneia dintre părţi de a examina cererea în şedinţă publică”.*
31. Astfel, respectând principiul contradictorialității, instanța de apel a expediat în adresa intimatului cererea de apel, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței, însă până la data examinării apelului C.A. ”AIR MOLDOVA” S.R.L. nu a depus referință asupra apelului declarat.

Aprecierea instanţei de apel:

32. Analizând legalitatea și temeinicia hotărârii atacate, prin prisma argumentelor invocate de participanții la proces și a materialelor din dosar, Colegiul consideră apelul declarat drept neîntemeiat și care urmează a fi respins, din următoarele motive.
33. În conformitate cu art. 373 Cod de procedură civilă *”instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărîrii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă. În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărîrea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluţionarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces. În cazul în care motivarea apelului nu cuprinde argumente sau dovezi noi, instanţa de apel se pronunţă în fond, numai în temeiul celor invocate în primă instanţă. Instanţa de apel este obligată să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel. Apelantului nu i se poate crea în propria cale de atac o situaţie mai dificilă decît aceea din hotărîrea atacată cu apel, cu excepţia cazurilor cînd consimte şi cînd hotărîrea este atacată şi de alţi participanţi la proces”.*
34. Potrivit art. 385 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă ”*instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept să admită apelul şi să caseze integral sau parţial hotărîrea primei instanţe, emiţînd o nouă hotărîre”.*
35. Conform prevederilor art. 118 alin. (1) Cod de procedură civilă *” fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale, dacă legea nu dispune altfel”.*
36. Totodată, prevederile art. 122 alin. (1) Cod de procedură civilă stabilesc că *”circumstanţele care, conform legii, trebuie confirmate prin anumite mijloace probante nu pot fi dovedite cu nici un fel de alte mijloace”.*

37. În conformitate cu art. 130 alin. (1) Cod de procedură civilă *" instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege"*.
38. Din interpretarea art. 6 din Convenția europeană a Drepturilor Omului, pronunţarea de către instanţele judecătoreşti a unor hotărâri motivate constituie una dintre garanţiile dreptului fundamental la un proces echitabil şi acesta presupune obligațiunea instanţei judecătoreşti de a se expune în hotărârile contestate asupra tuturor cerinţelor acţiunii, precum şi argumentelor invocate de către părţi întru, respectiv, admiterea sau respingerea acestora (cauza Garcia Ruiz vs Spania, Hotărâre din 21 ianuarie 1999, § 26).
39. Colegiul civil reţine că instanţa de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil, reţinându-se rolul determinant al concluziilor sale, are obligaţia să examineze efectiv problemele esenţiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze la însuşirea motivelor instanţei inferioare. (Hirro Balani c. Spaniei, nr. 18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis c. Greciei nr.21522/93 din 29.05.1997 §43).
40. Potrivit recomandărilor avizului nr.11 din 2008 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenţia Comitetului de Miniştri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătoreşti, o motivaţie şi o analiză clară sunt cerinţele fundamentale ale hotărârilor judecătoreşti şi un aspect important al dreptului la un proces echitabil.
41. Totodată, Colegiul judiciar consideră necesar să menționeze că nu va formula un răspuns detaliat pentru fiecare argument al apelantului, ci va analiza doar motivele decisive pentru soluționarea prezentei cauze (a se vedea Gard Ruiz vs Spania (Marea Cameră), 21 ianuarie 1999, parag.26, Moreira Fereira vs Portugalia (nr.2) (Marea Cameră), 11 iulie 2017, parag.84,98).
42. Astfel, probatoriul administrat în speță atestă că la 30 iunie 2022 Suditu Marin a procurat online biletul de avion tur-retur pentru cursa 9U864 din 27 iulie 2022 destinația Frankfurt-Chișinău și pentru cursa 9U863 din 31 iulie 2022 destinația Chișinău-Frankfurt, cu prețul de 339,83 euro.
43. La 29 iulie 2022, Suditu Marin a recepționat e-mail, prin care C.A. "AIR MOLDOVA" S.R.L. l-a informat că zborul 9U 863 KIV- FRA din 31 iulie 2022, ora 07:00 a fost anulat și i-a propus schimbarea gratuită de dată pentru orice zbor conform orarului publicat sau oferirea unui voucher în suma biletului achitat.
44. Ca urmare a notificării, reclamantul/apelantul Suditu Marin a achiziționat de la operatorul aerian „HISKY" S.R.L. un bilet electronic pentru 30 iulie 2022, ora 07:40, cursa nr.H4401, care a costat 251,67 euro.
45. Ulterior, la 1 august 2022, în vederea soluționării litigiului pe cale amiabilă, Suditu Marin a expediat în adresa pârâtei/intimatei C.A. "AIR MOLDOVA" S.R.L. o cerere prealabilă, care a rămas nesatisfăcută până la momentul intentării acțiunii, prin care a solicitat achitarea sumei de 164,70 euro, ce reprezintă prețul biletului de transport aerian pentru cursa de zbor anulată, 86,97 euro ce constituie compensarea diferenței de achiziție a costului biletului „HISKY" S.R.L., compensația în cuantum de 400 euro, precum și repararea prejudiciului moral în mărime de 2 000 lei.
46. Invocând neexecutarea obligațiilor de pârât, reclamantul a promovat în justiție o acțiune cu privire la obligarea restituirii sumei și repararea prejudiciului cauzat prin neexecutarea

obligației, solicitând încasarea sumei de 164,70 euro cu titlu de preț al biletului pentru serviciul de transport neprestat, sumei cde 86,97 euro cu titlu de compensare a diferenței de achiziție a costului biletului „HISKY" S.R.L., încasarea compensației în cuantum de 400 euro și încasarea penalității calculată pentru nerestituirea în termenul stabilit a plăților.

47. Colegiul notează că dezacordul apelantului cu hotărârea atacată se reduce la dezacordul cu respingerea încasării sumei de 86,97 euro ce constituie diferența de preț pentru biletul achiziționat de la operatorul aerian „HISKY" S.R.L. și sumei de 251,67 euro cu titlu de penalitate. Respectiv, instanța de apel va verifica legalitatea și temeinicia hotărârii atacate doar în limitele respective.
48. Subsecvent, deşi actul judecătoresc nu se contestă în partea încasării de la C.A. "AIR MOLDOVA" S.R.L. în beneficiul lui Suditu Marin a sumei de 400 euro (patru sute euro) cu titlu de compensație și sumei de 164,70 euro (o sută șaizeci și patru euro, șaptezeci cenți) cu titlu de cost al biletului, Colegiul consideră necesar a reitera cadrul legal pertinent litigiului.
49. În conformitate cu art. 901 alin.(1) Cod civil *" atunci cînd, fără justificare, debitorul nu îşi execută obligaţia, creditorul poate, în condiţiile legii şi, după caz, ale contractului, la alegerea sa: a) să ceară executarea silită a obligaţiei; b) să suspende executarea obligaţiei corelative; c) să reducă obligaţia sa corelativă; d) să recurgă la rezoluţiunea contractului; e) să ceară plata de despăgubiri pentru prejudiciul suferit prin neexecutare; f) să exercite orice alt mijloc juridic de apărare, prevăzut de lege sau contract, pentru realizarea dreptului său încălcat prin neexecutare".*
50. În temeiul art. 926 alin.(1)-(2) Cod civil *"prin efectul rezoluţiunii o parte contractantă (beneficiarul) care a primit vreo prestaţie prin executarea obligaţiilor de către cealaltă parte contractantă în temeiul contractului supus rezoluţiunii sau al tranşei contractului supusă rezoluţiunii este obligată să i-o restituie. În cazul în care ambelor părţi contractante le revin obligaţii de restituire, obligaţiile sînt corelative. Dacă prestaţia a constat în plata unei sume de bani, suma primită trebuie restituită".*
51. Art. 915 Cod civil stabilește că *"rezoluţiunea pentru neexecutare are loc cînd se întemeiază pe dispoziţiile art.916, 917, 918 sau 919, precum şi cînd se întemeiază pe un alt caz de neexecutare a obligaţiei contractuale pentru care legea sau contractul acordă creditorului dreptul la rezoluţiune".*
52. Potrivit art. 916 Cod civil *" creditorul are dreptul la rezoluţiune dacă neexecutarea de către debitor a obligaţiei contractuale este esenţială. Neexecutarea obligaţiei contractuale este esenţială în unul dintre următoarele cazuri: a) ea privează în mod substanţial creditorul de ceea ce se putea aştepta în baza contractului, în raport cu întregul raport contractual sau tranşa supusă rezoluţiunii, cu excepţia cazului în care la momentul încheierii contractului debitorul nu a prevăzut şi nici nu putea să prevadă în mod rezonabil acel rezultat; b) executarea întocmai a obligaţiei ţine de esenţa contractului; c) ea este intenţionată sau din culpă gravă; d) dă creditorului motiv să creadă că nu poate conta pe executarea din partea debitorului în viitor".*
53. Conform art. 921 Cod civil *"dreptul la rezoluţiune se exercită de către partea îndreptăţită prin declaraţie scrisă notificată celeilalte părţi contractante. Partea îndreptăţită, dacă invocă un interes justificat, poate, în locul rezoluţiunii conform alin.(1), să ceară instanţei de judecată să declare rezoluţiunea prin hotărîre*

judecătorească. În condiţiile Codului de procedură civilă, partea îndreptăţită poate modifica acţiunea în declarare a rezoluţiunii într-o acţiune în executare silită a obligaţiei contractuale şi invers. În cazul în care notificarea făcută conform art.917 prevede rezoluţiunea de plin drept dacă debitorul nu execută în termenul suplimentar acordat prin notificare, rezoluţiunea operează, fără vreo altă declaraţie, la expirarea respectivului termen sau a unei perioade rezonabile după notificare (care trebuie să fie mai lungă decît termenul acordat prin notificare)".

54. Definiția contractului de transport este data la art. 1411 alin.(1) Cod civil, și anume *"prin contractul de transport, o parte (transportator) se obligă faţă de cealaltă parte (pasager sau expeditor) să o transporte împreună cu bagajele ei sau, respectiv, să transporte bunul la locul de destinaţie, iar cealaltă parte se obligă să plătească remuneraţia convenită".*
55. În conformitate cu art. 1415 alin.(1) Cod civil *"transportatorul este obligat să transporte pasagerul şi bagajele sau bunul în termenele stabilite de lege sau de contract, iar în lipsa unor astfel de termene, intr-un termen rezonabil".*
56. Potrivit art. 1417 Cod civil *" contractul de transport de persoane se confirmă (se documentează) printr-un bilet (titlu de călătorie) sau alt document care dă dreptul la transport. Biletul poate fi emis în format electronic. Biletul (titlul de călătorie) este transmisibil dacă nu s-a stipulat expres că este intransmisibil. Posibilitatea transmiterii încetează cel tîrziu la începutul călătoriei. Orice clauză care derogă de la dispoziţiile prezentei secţiuni în detrimentul pasagerului consumator este lovită de nulitate absolute".*
57. Art. 1420 alin.(1)-(2) Cod civil stabilește că *"transportatorul este ţinut să repare prejudiciul cauzat în urma decesului pasagerului, vătămării corporale a pasagerului, distrugerii sau deteriorării bunurilor acestuia, sub rezerva dispoziţiilor art.1421, sau în urma încălcării termenului de transportare, cu excepţia cazului în care acest prejudiciu este rezultatul unui impediment în afara controlului transportatorului şi dacă transportatorului nu i se putea cere în mod rezonabil să evite sau să depăşească impedimentul sau consecinţele acestuia ori dacă este rezultatul stării de sănătate a pasagerului sau al faptei acestuia. Transportatorul este ţinut să repare prejudiciul şi în cazul în care acesta se datorează stării sale de sănătate, a prepuşilor săi sau a stării ori funcţionării mijlocului de transport. Răspunderea transportatorului nu poate fi exclusă sau limitată prin contract. Orice clauză contrară este lovită de nulitate absolute".*
58. În temeiul art. 1429 Cod civil *" pasagerul poate declara rezoluţiunea contractului de transport de persoane în orice moment dacă prin aceasta nu cauzează întîrzieri. El este obligat să plătească transportatorului despăgubirile cauzate de rezoluţiune. Dacă devin cunoscute împrejurări din sfera transportatorului despre care pasagerul nu putea să ştie şi care, dacă le cunoştea, i-ar fi dat un motiv întemeiat să nu încheie contractul de transport de persoane, pasagerul poate declara rezoluţiunea contractului de transport de persoane. Pasagerul poate declara rezoluţiunea contractului de transport de persoane şi atunci cînd este previzibil că vor avea loc întîrzieri în raport cu timpul şi durata convenită. În acest caz, nu se naşte obligaţia de despăgubire".*
59. În situația din speță, Colegiul reține ca important faptul că C.A. "AIR MOLDOVA" S.R.L. a informat pasagerul Suditu Marin că zborul 9U 863 KIV- FRA din 31 iulie 2022, ora 07:00 a fost anulat și i-a propus schimbarea gratuită de dată pentru orice zbor

conform orarului publicat sau oferirea unui voucher în suma biletului achitat, însă apelantul/reclamantul Suditu Marin nu și-a manifestat dezacordul cu mecanismul compensator propus, ca unul ineficient.

60. În acest sens, Colegiul subliniază că din interpretarea uzuală a contractelor de transport de pasageri rezultă că timpul efectuării cursei este esențial, adeseori fiind legat de un anumit interes, care este implicit și care devine frustrat dacă cursa se efectuează după o altă dată.
61. Din suportul probatoriu urmează că executarea cu întârziere de către C.A. ”AIR MOLDOVA” S.R.L. a obligației de transportare a pasagerului Suditu Marin nu mai este folositoare ultimului, prin urmare această întârziere a căpătat trăsăturile neexecutării esențiale.
62. Deci, în măsura în care întârzierea în sine este esențială, creditorul Suditu Marin a avut dreptul să recurgă la mijloacele juridice de apărare întemeiate pe o asemenea neexecutare, adică dreptul la rezoluțiunea contractului de transport.
63. Astfel, Colegiul conchide că dreptul de a cere restituirea integrală a taxei de transport și a altor plăți efectuate este condiționată de efectul rezoluțiunii contractului de transport, situație ce nu se atestă la caz.
64. Colegiul civil nu poate reține în acest sens ”somația de plată” expediată în adresa pârâtei/intimatei C.A. ”AIR MOLDOVA” S.R.L. la 1 august 2022, or, în primul rând acesta a avut loc ulterior procurării de la operatorul aerian „HISKY” S.R.L. a altui bilet și în al doilea rând, acesta nu conține declarația de rezoluțiune a contractului de transport.
65. În această ordine de idei, Colegiul conchide necesitatea examinării pretenției lui Suditu Marin privind încasarea de la C.A. ”AIR MOLDOVA” S.R.L. a sumei cu titlu de preț al biletului de transport aerian, ca urmare a atragerii la răspundere a debitorului pentru neexecutarea obligației asumate, precum și a penalității și altor sume, ca pretenții subsecvente primei, adică de solicitarea rezoluțiunii contractului de transport.
66. În consecință, pe motivul nesolicitării rezoluțiunii contractului de transport în temeiul neexecutării esențiale a acestuia și, ca consecință restituirea integrală a taxei de transport și a altor plăți efectuate, condiționată de efectul rezoluțiunii contractului de transport, pretențiile lui Suditu Marin sunt neîntemeiate, însă, potrivit principiului neagravării situației în propria cale de atac, instanța de apel va menține hotărîrea primei instanțe cu privire la admiterea parțială a cererii de chemare în judecată.
67. Or, principiul *non reformatio in pejus* reprezintă una dintre garanţiile dreptului la apărare judiciară a participanţilor la proces. În absenţa acestui principiu, participanţii la proces, cunoscând posibilitatea înrăutăţirii situaţiei lor, ar putea fi determinate să renunţe la atacarea hotărârii pentru a nu-şi asuma un risc, chiar dacă hotărârea este ilegală sau neîntemeiată. Acest principiu vine în întâmpinarea unui interes general, acela ca prin declanşarea controlului judiciar să nu rămână în fiinţă hotărâri nelegale şi netemeinice.
68. În conformitate cu prevederile art. 376 alin. (1^1), art.385 lit. a), art.390 Cod de procedură civilă, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău,

d e c i d e :

Se respinge cererea de apel declarată de către avocatul Oprea Adrian, în interesele lui Suditu Marin.

Se menține hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 17 februarie 2023, emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de către Suditu Marin împotriva C.A. ”AIR MOLDOVA” S.R.L. cu privire la încasarea sumelor, precum și compensarea cheltuielilor de judecată.

Decizia instanţei de apel nu se supune recursului, fiind definitivă şi irevocabilă de la pronunţare.

Președintele completului Anatol Pahopol

Judecători Ala Malîi

Ruxanda Pulbere